

**METODOLOGIJA O MJESEČNOM
ISTRAŽIVANJU PRIJAVA O DOLASKU –
ODLASKU BRODOVA U LUKU I GODIŠNJEM
ISTRAŽIVANJU O TRGOVAČKOJ MORNARICI**

SADRŽAJ:

1. Pravni osnov istraživanja

2. Metodološke osnove istraživanja

- 2.1. Cilj istraživanja
- 2.2. Jedinica posmatranja
- 2.3. Izvještajne jedinice
- 2.4. Adresar izvještajnih jedinica
- 2.5. Prikupljanje podataka (metod, vrijeme i izvori)
- 2.6. Definicije osnovnih pojmova i obilježja

3. Organizacija istraživanja

- 3.1. Organi za sprovođenje istraživanja
- 3.2. Obrada podataka i stavljanje podataka na raspolaganje

4. Instrumenti za sprovođenje istraživanja

- Obrasci:
- SP-M-31a
- SP-M31b
- SP-G-31

1. PRAVNI OSNOV ISTRAŽIVANJA

Pravni osnov za sprovođenje ovog statističkog istraživanja je Zakon o statistici i statističkom sistemu Crne Gore „SL.list RCG“ br. 69/2005.

2. METODOLOŠKE OSNOVE ISTRAŽIVANJA

2.1 Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja jeste da se prikupe, obrade i objave podaci o obimu prometa brodova, putnika i robe u pomorskim lukama, kao i o obimu međunarodne pomorske robne razmjene naše zemlje. Cilj je takođe da se prikupe podaci o registrovanoj pomorskoj floti. Podaci o prometu brodova izražavaju se pokazateljima o broju prispjelih i otputovalih brodova, o neto registarskoj tonaži, zastavama brodova i vrstama plovidbe; podaci o prometu putnika izražavaju se prema zastavi broda, zemljama ukrcaja i iskrcaja putnika; podaci o prometu robe izražavaju se prema zastavama brodova, zemljama ukrcaja i iskrcaja robe, vrsti robe, vrsti plovidbe; dok se registrovana flota izražava prema kapacitetima, vrstama plovidbe, godinama gradnje, vrsti brodova.

2.2. Jedinice posmatranja

Jedinice posmatranja za mjesečni izvještaj su svi brodovi trgovačke mornarice, od 5 NRT i više namijenjeni prevozu robe i putnika. Jedinice posmatranja za godišnji izvještaj su registrovani putnički, teretni brodovi i remorkeri iznad 15 BRT, kao i tehnički plovni objekti i brodovi za specijalne svrhe iznad 10 BRT.

2.3. Izvještajne jedinice

Izvještajne jedinice koje su dužne da dostave mjesečni i godišnji izvještaj su lučke kapetanije: Bar, Kotor i Zelenika.

2.4. Adresar izvještajnih jedinica

Adresar izvještajnih jedinica za ovo istraživanje sastoji se od preduzeća koja se nalaze u Biznis registru.

2.5. Prikupljanje podataka (metod, vrijeme, izvori)

Za prikupljanje podataka u ovom istraživanju primjenjuje se izvještajni metod. Izvještajna jedinica sastavlja izvještaje na obrascima SP/M-31a, SP/M-31b i SP/G-31 na osnovu dokumentacije kojom

raspolaze i evidencije koju vodi. Izvještajna jedinica dostavlja mjesečni izvještaj „Prijava o dolasku – odlasku brodova“ i „Godišnji izvještaj o trgovačkoj mornarici“ nadležnom statističkom organu (područnoj jedinici) u roku koji joj on odredi na osnovu Programa statističkih istraživanja.

2.6. Definicije osnovnih pojmova i obilježja

Smatra se da je brod prispio natovaren u luku ako je doticao luku radi istovara robe ili iskrcaja putnika.

Brod je otputovao natovaren iz luke ako je napustio luku nakon izvršenog utovara robe ili ukrcaja putnika.

Brod koji je prispio u luku, a da nije izvršio istovar putnika ili robe, ili je otputovao iz luke a da nije vršio ukrcaj putnika ili utovar robe, smatra se da je prispio ili otputovao u balastu.

Količina robe smatra se utovarenom ako je smještena na prevozno sredstvo za otpremu.

Količina robe smatra se istovarenom ako je istovarena sa prevoznog sredstva nakon dopreme.

Putnik je svaka osoba koja je brodom doputovala u luku ili otputovala iz luke, a nije član brodske posade. Putnici koji se ne iskrcajavu nego ostaju na brodu, ne smatraju se putnicima, bez obzira na dužinu boravka u luci.

Zemlja iskrcaja putnika je ona zemlja u koju će se otputovali putnik iskrcati sa broda kojim je odvezen iz luke.

Zemlja ukrcaja putnika je ona zemlja u kojoj se prispjeli putnik ukrcao na brod koji ga je dovezao u luku.

Zemlja ukrcaja robe je zemlja one luke u kojoj je utovarena roba u brod koji je prispio u luku.

Zemlja iskrcaja robe je zemlja one luke u kojoj ukrcana roba treba da se iskrca sa broda koji isplovjava iz luke.

Zemlja odredišta je ona zemlja u koju će roba prispjela brodom iskrcana u luci biti dalje otpremljena kopnom ili morem.

Zemlja polaska robe je ona zemlja iz koje je roba prispjela u luku bilo morem ili kopnom za ukrcavanje na brod i dalje otpremanje brodom.

Putničkim brodovima smatraju se svi brodovi koji imaju više od 12 putničkih mjesta.

Teretnim brodovima smatraju se brodovi namijenjeni prije svega prevozu tereta koji nemaju više od 12 putničkih mjesta.

Trajekt je specijalno građen plovni objekt namijenjen prevozu vozila i putnika.

Kapaciteti prevoznih sredstava iskazuju se u sljedećim jedinicama: BRT (bruto registarska tonaža), GT (bruto tonaža), DWT (nosivost), putničkim mjestima i kW (za snagu motora).

Godina izgradnje broda je godina početka izgradnje trupa broda.

Unutrašnji prevoz je prevoz robe plovnim putevima između dva mjesta (mjesto utovara-istovara) koji se odvija u istoj zemlji, bez obzira na zemlju u kojoj je brod registrovan.

Kabotaža je unutrašnji prevoz koji obavi brod registrovan u drugoj zemlji.

Međunarodni prevoz je prevoz robe plovnim putem između dva mjesta (mjesto utovara-istovara) koji se odvija u dvije različite zemlje.

Prevezena roba je sva roba prevezena brodom plovnim putem. Masa koja se uzima u obzir uključuje i masu sredstava kombinovanog prevoza kao što su kontejneri, izmjenjivi tovarni sudovi i palete.

Prevoz po **vrstama robe** razvrstan je na osnovi klasifikacije robe NST 2007.

Opasna roba je roba definisana Evropskim sporazumom o međunarodnom prevozu opasne robe I usvojene Smjernicom Vijeća 94-55 Evropske unije (**ADR**).

Ukupan promet obuhvata robu utovarenu i istovarenu u jednom ili u svim pristaništima, odnosno utovareno-istovarenim mjestima u zemlji.

Obim prometa predstavlja zbir količine robe iz unutrašnjeg prometa-istovara, izvoza i uvoza.

Izvoz obuhvata robu utovarenu u domaćim pristaništima i upućenu u inostranstvo domaćim ili stranim brodovima, bez obzira na porijeklo robe.

Uvoz obuhvata robu koja je domaćim i stranim brodovima, prispjela iz inostranstva u domaća pristaništa, bez obzira na porijeklo robe.

Tranzit je prevoz robe domaćim i stranim brodovima plovnim putevima iz jedne strane zemlje, kroz našu zemlju, u neku drugu stranu zemlju.

Prevoz među stranim pristaništima je prevoz robe brodovima koji su pod našom zastavom, a koji pritom ne prolaze kroz naše teritorijalne vode.

3. ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA

3.1. Organi za sprovođenje istraživanja i njihove obaveze

Zavod za Statistiku Crne Gore priprema i sprovodi istraživanja, "Prijava o dolasku brodova u luku", "Prijava o odlasku brodova u luku", "Godišnji izvještaj o trgovačkoj" i obrađuje podatke na nivou države.

Područna odjeljenja Zavoda dostavljaju obrasce izvještajnim jedinicama, prikupljaju izvještaje, kontrolišu da li su sve izvještajne jedinice dostavile izvještaj, kontrolišu potpunost podataka u izvještaju.

3.2. Obrada podataka i stavljanje podataka na raspolaganje

Rezultati obrade podataka o pomorskom saobraćaju prezentuju se u sljedećim publikacijama:

- Statistički godišnjak
- Mjesečni statistički pregled
- Saopštenja na web-portalu

Tretiranje povjerljivih podataka

Podaci koji se tretiraju kao povjerljivi ne objavljuju se.

4. INSTRUMENTI ZA SPROVOĐENJE ISTRAŽIVANJA

Instrumenti za sprovođenje istraživanja su obrasci:

1. SP/M-31a	Mjesečni izvještaj - Prijava o dolasku brodova u luku
2. SP/M-31b	Mjesečni izvještaj - Prijava o odlasku brodova iz luke
3. SP-G-31	Godišnji izvještaj o trgovačkoj mornarici i prometu kontejnera u lukama

Obrasci se mogu naći na sajtu: www.monstat.org